

УДК 378.035:316.46:37-057.17

**PEDAGOGICAL FACILITATION AS AN IMPORTANT FACTOR IN
SHAPING FUTURE MANAGER-LEADERS IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS**

**ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК
ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ-ЛІДЕРІВ У ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Ганна Попова

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: annapopova7146@gmail.com
ORCID 0000-0002-8286-9134
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Hanna Popova

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: annapopova7146@gmail.com
ORCID 0000-0002-8286-9134
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

Любов Гончар

доктор педагогічних наук, професор,
E-mail: lubov.v.gonchar@gmail.com
ORCID 0000-0003-4014-2372
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Liubov Honchar

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
E-mail: lubov.v.gonchar@gmail.com
ORCID 0000-0003-4014-2372
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

В'ячеслав Хашабаєв

здобувач 2 курсу третього
(освітньо-наукового) рівня вищої
освіти освітньої програми
«Освітні, педагогічні науки»
E-mail: qwertyturned@gmail.com
ORCID 0009-0002-4696-3497
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Viacheslav Khashabaiev

getter of the 2st year of the third
(educational and scientific) level of higher
education of the educational program
"Educational and Pedagogical Sciences"
E-mail: qwertyturned@gmail.com
ORCID ID 0009-0002-4696-3497
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

ABSTRACT

The article addresses the issue of pedagogical facilitation as an important factor in shaping future manager-leaders in higher education institutions and proves the relevance and timeliness of scientific research. It is established that pedagogical facilitation fosters psychological trust between teachers and students, ensures cooperation among participants in the educational process during decision-making, activates students' motivational resources for civic engagement, and supports their personal development. It is noted that Donbas State Pedagogical University provides bachelor's and master's training in specialty 073 Management and emphasizes the importance of the facilitative influence of academic staff teaching in the educational and professional program "Management" on the formation of future manager-leaders. It is proven that pedagogical facilitation is implemented by the program's instructors through teaching the elective course "Leadership and Career," applying active and interactive learning methods (management case analysis, role-playing,

simulations, projects, etc.), using online platforms powered by AI (Kahoot, Canva, Gamma.App, Wepik, Learning, etc.), and updating the mentorship institution (diversifying topics of mentor hours with success stories of famous leaders, active youth figures, graduates, student government presentations, and more). It is demonstrated that a true facilitator-instructor effectively implements innovative teaching and educational methods, demonstrates their own leadership by organizing a creative, productive, relaxed, and psychologically supportive learning environment that motivates students to display and develop leadership qualities.

Key words: *manager, leader, leadership, facilitator, teacher, educational program, higher education institution.*

Актуальність теми. У сучасних умовах одним із ключових завдань менеджменту організації є забезпечення її ефективного функціонування. Упровадження гуманістичних цінностей, зменшення впливу адміністративних методів, зміна мотиваційних пріоритетів працівників спричиняють трансформацію управлінської парадигми та значущості лідерства в організаціях, яке стає визначальним чинником управління структурними підрозділами, організацією загалом, відіграючи вирішальну роль у процесі підвищення ефективності системи менеджменту.

Феномен лідерства ґрунтується на різних формах соціальної взаємодії між лідером та членами колективу, що передбачають цілеспрямований вплив для об'єднання їхніх зусиль навколо спільної мети. Лідерство характеризується спонтанним виникненням, визнанням компетентності та професіоналізму лідера, неформальним характером впливу, орієнтацією на досягнення спільної мети й активною взаємодією з послідовниками (Буняк, 2024). Вочевидь, сучасний менеджер має бути лідером, здатним реалізувати свій лідерський потенціал у складних умовах управління, ефективно розв'язуючи стратегічні, тактичні й оперативні завдання разом із командою послідовників (співробітників очолюваного колективу).

Найсприятливіший період для формування лідерських якостей, організаційних здібностей і навичок лідера – це студентські роки. Саме в закладах вищої освіти, де готують майбутніх менеджерів, найповніше розкривається лідерський потенціал і формуються лідерські якості таких фахівців. У цьому процесі особливої значущості набуває педагогічна фасилітація, що стає важливим чинником впливу на формування майбутніх менеджерів-лідерів під час здобуття вищої управлінської освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. порушені питання, активізовані в науковій літературі з кінця ХХ століття та дотепер, є предметом жвавого наукового дискурсу. Так, питання формування майбутніх лідерів у ЗВО опрацювали Т. Гура, О. Романовський, А. Книш, В. Бондаренко та ін. Поняття «педагогічна фасилітація» і тісно пов'язані з ним терміни «фасилітаційне спілкування», «фасилітаційна взаємодія» у контексті освіти досліджено такими науковцями, як О. Гусакова, Є. Гуцало, С. Коломійченко, О. Левченко, П. Лушин, Н. Носова, С. Омельченко, З. Ржевська-Штефан, Т. Шулік, О. Фісун, О. Фокша та ін. Педагогічну фасилітацію в процесі підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти дослідили О. Гусакова, Т. Гура, Н. Кошечко, С. Хілько та ін. Вивчення наукової літератури з окресленої проблеми

уможливило зазначити, що лише поодинокі наукові розвідки вивчають педагогічну фасилітацію в контексті формування майбутніх лідерів в освітньому середовищі ЗВО (Т. Гура), водночас помічено брак наукових досліджень щодо підготовки майбутніх менеджерів-лідерів, що засвідчує актуальність та своєчасність цього наукового пошуку.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті значущості педагогічної фасилітації як важливого чинника формування майбутніх менеджерів-лідерів у Донбаському державному педагогічному університеті.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Яскрава особистість педагога є ключовою фігурою в процесі формування студентів-лідерів, будучи прикладом для наслідування його поведінки. На думку В. Карманенко, офіційні та неофіційні лідери в студентських групах досить часто наслідують, копіюють манеру поведінки викладача, його стиль спілкування, методи досягнення схвалення від оточуючих і способи виконання поставлених завдань. Викладач є лідером не лише під час занять, а й у житті студентів, яких неможливо змусити бути цілеспрямованими, відповідальними чи дисциплінованими – це має стати їхнім свідомим вибором. Завдання педагога полягає в тому, щоб налаштувати студентів на цей вибір, мотивувати їхню діяльність і допомогти усунути недоліки. Автор влучно порівнює цей процес із «ефектом водоспаду», коли ентузіазм викладача щодо спільної справи та його творчий підхід підхоплюють студенти (Карманенко, 2018). Отже, педагог-лідер за допомогою власного прикладу, харизми, творчого підходу до викладання й організації роботи надихає студентів на співпрацю, сприяє розкриттю їхнього особистісного потенціалу та його реалізації в різних формах взаємодії. Ідеться про педагога-фасилітатора, який відіграє надзвичайно важливу роль у процесі формування лідерських якостей студентів.

Фасилітація (з англ. «facilitate» – допомагати, полегшувати, сприяти) в освіті – це організація освітнього процесу для колективного розв’язання проблем у групі, яку координує фасилітатор (андрагог, викладач). Фасилітація водночас є процесом і сукупністю навичок, що дозволяють ефективно організовувати обговорення складної проблеми без зайвих витрат часу та за короткий проміжок часу виконати заплановані дії з максимальним залученням усіх учасників освітнього процесу (Професійне мовлення вчителя, 2018)

Цікаве дослідження провела Д. Рябець, обґрунтовуючи фасилітаційну технологію та її структуру в умовах професійної підготовки майбутніх педагогів. Авторка дослідила витоки поняття «педагогічна фасилітація» та окреслила роль фундатора гуманістичної психології К. Роджерса, який увів його до наукового обігу та визначив як допомогу педагога-фасилітатора в процесі розвитку особистості, підтримку та супровід, створення сприятливого середовища прийняття, розуміння, що сприяє мотивації до навчання, самопізнання та саморозкриття (Рябець, 2023). Інші автори психолого-педагогічних наукових праць визначили «фасилітацію» як вплив педагога на саморозвиток і самовиховання студентів через заохочення та стимулювання й використовують у дослідженнях міжособистісної взаємодії педагога зі здобувачами під час освітнього процесу (Адамська, 2017).

Фасилітатор є лідером групи з нейтральною позицією, який сам не ухвалює рішення, а допомагає учасникам освітнього процесу ідентифікувати проблему й за допомогою конструктивного спілкування мотивувати до її розв'язання. Завдяки фасилітації можна ефективно організувати обговорення складних питань чи конфліктних ситуацій, виконати всі заплановані пункти зустрічі або наради, водночас сприяючи розвитку організаторських здібностей, відповідальності та інших важливих якостей сучасного лідера. Вона підвищує ефективність групової роботи, залученість учасників і розкриття їхнього лідерського потенціалу. Фасилітація – це позитивний вплив на студента (групу), що забезпечує створення сприятливої атмосфери, посилення впевненості у власних силах, а також на стимулювання й підтримку прагнення до самостійної продуктивної діяльності (Гура, 2012). Педагог-фасилітатор – це лідер, який супроводжує студентську групу в процесі пошуку рішень і сприяє їх досягненню.

Зважаючи на думку науковців, педагогічна фасилітація є сучасним і дієвим чинником впливу на формування лідерських якостей у студентів закладів вищої освіти. Такий підхід сприяє встановленню психологічної довіри між викладачами й студентами, забезпечує співпрацю учасників освітнього процесу під час ухвалення рішень, активізує мотиваційні ресурси студентів для вияву громадської активності та сприяє особистісному розвитку.

У Донбаському державному педагогічному університеті здійснюють підготовку майбутніх менеджерів за спеціальністю 073 Менеджмент та відповідною освітньою програмою (освітньо-професійною програмою, далі – ОПП) на бакалаврському та магістерському рівнях вищої освіти. Колектив кафедри управління та адміністрування та науково-педагогічні працівники інших підрозділів, що викладають на цих освітніх програмах, беруть безпосередню участь у процесі підготовки майбутніх менеджерів-лідерів, формуючи в них не лише загальні та спеціальні компетентності, досягаючи визначених в ОПП програмних результатів навчання, а й створюючи те саме освітнє середовище, де зростають майбутні лідери – керівники структурних підрозділів, підприємств, із розвиненими лідерськими якостями, здатними діяти, ухвалювати управлінські рішення в непередбачуваних, складних умовах професійної діяльності, нести за їх наслідки особисту відповідальність, надихаючи підлеглих на виконання завдань розвитку організації загалом. Саме педагогічна фасилітація допомагає викладачам ОПП Менеджмент забезпечити умови для гармонійної взаємодії всередині навчальної групи, сприяє співпраці та спільній творчості учасників освітнього процесу, стимулюванню й заохоченню продуктивної діяльності під час занять, формуванню індивідуальної траєкторії розвитку особистості майбутніх менеджерів, зокрема їхніх лідерських якостей.

Зазначимо, що освітній процес у межах цієї спеціальності передбачає різноманітні форми роботи, які сприяють формуванню лідерських якостей у майбутніх менеджерів за допомогою майстерного використання викладачами університету інструментів педагогічної фасилітації. Так, навчальні заняття проводять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання, зокрема аналізу управлінських кейсів (реальні чи симуляційні ситуації), рольових ігор, симуляцій (імітація управлінських процесів, переговорів, кризових ситуацій), проєктів (виконання групових проєктів із розподілом ролей),

які сприяють розвитку вміння ухвалювати рішення, брати відповідальність за їх наслідки та працювати в команді. Теоретичні знання доповнюють практичною підготовкою за допомогою організації стажування, виробничої практики, тренінгів, які уможливають ознайомлення з реальними управлінськими процесами та виявлення організаторських здібностей. Освітня програма «Менеджмент» пропонує здобувачам бакалаврського рівня дисципліну широкого вибору «Лідерство і кар'єра», вивчення якої дозволяє сформувати управлінську компетентність майбутніх менеджерів через усвідомлення природи лідерства, цілеспрямоване формування лідерських якостей та розуміння їх впливу на кар'єрне зростання майбутнього фахівця (Попова, Хашабаєв, 2025). Зауважимо, що науковці одноставно наголосили на значущості зазначених вище освітніх компонентів, методів, форм навчання щодо формування та розвитку різноманітних якостей особистості, зокрема й лідерських. Наприклад, В. Карманенко зазначив, що їх використання утворюють структурований змістовий простір, визначають процес і результати оцінки студентами особистості лідера, гарантують його визнання послідовниками, дають змогу кожному прогнозувати власну ефективність та планувати розвиток власного лідерського потенціалу. Перевагами їх застосування автор також зазначив насиченість процесу навчання творчими завданнями, розвивальними вправами, які уможливають студентам пропустити крізь себе певну ситуацію, пережити її, опинитися на місці іншої людини, проаналізувати мотиви її поведінки та дійти власних висновків, що вчить запобігати конфліктам і створює можливості вияву лідерських якостей. Фасилітаторська роль викладача в цьому процесі полягає в його майстерності, гнучкості, в умінні встановити неформальні стосунки зі студентами, які сприяють підвищенню їхньої впевненості у власних силах і можливостях (Карманенко, 2018).

Останнім часом в освітньому процесі ЗВО України чільне місце посіло дистанційне навчання, що обумовило необхідність оволодіння викладачами онлайн-ресурсами, створеними на основі штучного інтелекту, та активне їх використання під час навчальних занять. Так, за допомогою платформи Kahoot можна створити тести та провести контрольне опитування здобувачів в ігровій формі із визначенням переможців (1-3 місце). Сервіси Canva, Gamma. App, Wepik дозволяють розробити візуальний контент (графіку, презентації, афіші тощо), презентація яких за заздалегідь визначеною темою уможливорює обрати кращих студентів за результатами виконання завдання та дозволяє їм реалізувати власний лідерський потенціал. За допомогою платформи Learning Apps можна створювати інтерактивні вправи, кросворди, розв'язуючи які студенти працюють у групах, здобувають навички командної роботи, що допомагає навчитися лідируванню, досягненню групової згуртованості, мотивує до розкриття лідерського потенціалу. Тож, викладач-фасилітатор має рухатися «у ногу із часом», оволодіваючи новітніми онлайн-інструментами та організовуючи з їх допомогою цікаве, невимуслене навчання, насичене елементами здорового суперництва, яке активізуватиме прагнення студентів стати кращим серед інших, сприятиме розвитку їхніх лідерських якостей.

Зазначимо, що контекстуально тема лідерства, лідерів, лідерських якостей має пронизувати виховну роботу у ЗВО та стати найважливішою місією інституту кураторства. На думку Р. Сопівника, саме викладачі-наставники

академічних груп є головними суб'єктами впливу на активізацію студентства до участі в громадській діяльності та виявлення лідерських якостей. Вони зосереджують увагу студентів і доводять у доступній для них художньо-образній формі підсилену позитивними емоціями інформацію про досягнення провідних функціонерів університетського громадського життя, гучні перемоги спортсменів, творчі успіхи молодих митців, чим спонукають адресатів впливу до високих досягнень, самоактуалізації та самовиховання відповідних якостей. На основі сприйняття конкретних прикладів виникає бажання кожного розкрити лідерський потенціал через включення в різні форми діяльності (студентське самоврядування, молодіжні громадські організації, командні види спорту, наукові гуртки тощо) (Сопівник, 2012). Тож, саме куратори академічної групи є тими педагогами-фасилітаторами, які здійснюють виховний вплив на формування майбутнього менеджера-лідера в первинному студентському осередку. Він реалізується через урізноманітнення тематики кураторських годин історіями успіху відомих постатей епохи, країни, регіону, міста, яскравими представниками молодіжних рухів, громадських організацій, випускників ЗВО, які виявили себе як лідери і в період навчання, і в подальшому професійному житті; презентації органів студентського самоврядування, молодіжних громадських організацій, спортивних секцій, колективів художньої самодіяльності, як форми знайомства з громадськими діячами, їх здобутками, проектами тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи, зауважимо, що педагогічна фасилітація є дієвим чинником впливу на формування майбутніх менеджерів-лідерів у процесі здобуття вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент. Справжній викладач-фасилітатор успішно реалізує в освітній діяльності новітні методи навчання й виховання студентської молоді, зокрема в умовах дистанційної освіти, демонструє власний лідерський приклад, майстерно організовуючи творче, продуктивне, невимушене, з особливою психологічно довірливою атмосферою навчання, спонукаючи здобувачів виявляти лідерські якості та успішно їх розвивати.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Буняк Н. (2024) Лідерство в системі менеджменту організації. *Економіка та суспільство*. (64). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-92>

Карманенко В. В. (2018). Форми і методи формування лідерських якостей у студентів економічних університетів. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки*. 82(3). 98-101.

Професійне мовлення вчителя (2018). Короткий словник термінів / уклад.: Л. П. Ходанич, Т. В. Палько. Ужгород: Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. 84 с.

Рябець Д.В. (2023). Фасилітаційна технологія та її структура в умовах професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Інноваційна педагогіка*. (65 (2)). URL: <https://surl.li/tuustw>.

Адамська З. М. (2017). Культурологічна парадигма як методологічна основа розвитку фасилітативних здібностей майбутнього психолога. *Психологія особистості*. (1). 51–59.

Гура Т. В. (2014). Педагогічна фасилітація – механізм

розвитку лідерського потенціалу студентів в умовах технічного університету. *Теорія і практика управління соціальними системами*. (3). 32–44.

Попова Г.В., Хашабаєв В.Д. (2025). Підготовка майбутніх менеджерів-лідерів у закладі вищої освіти. *Викладач як провідник педагогічних інновацій: науково-педагогічний доробок Валерія Сипченка: матеріали круглого столу, приуроченого 75-річчю з дня народження кандидата педагогічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України, Сипченка Валерія Івановича, 28 січня 2025 року*.

Сопівник Р. В. (2012). Модель формування лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. (11). 91–96.

REFERENCES

Buniak N. (2024) Liderstvo v systemi menedzhmentu orhanizatsii. *Ekonomika ta suspilstvo*. (64). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-92> [in Ukrainian].

Karmanenko V. V. (2018). Formy i metody formuvannia liderskykh yakosti u studentiv ekonomichnykh universytetiv. *Zbirnyk naukovykh prats [Khersonskoho derzhavnogo universytetu]*. Pedahohichni nauky. 82(3). 98-101 [in Ukrainian].

Profesiine movlennia vchytelia (2018). *Korotkyi slovnyk terminiv / uklad.: L. P. Khodanych, T. V. Palko*. Uzhhorod: Zakarpatskyi instytut pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity. 84 s. [in Ukrainian].

Riabets D.V. (2023). Fasylytatsiina tekhnolohiia ta yii struktura v umovakh profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv. *Innovatsiina pedahohika*. (65 (2)). URL: <https://surl.li/tuustw> [in Ukrainian].

Adamska Z. M. (2017). Kulturolohichna paradyhma yak metodolohichna osnova rozvytku fasylytatyvnykh zdibnostei maibutnoho psykholoha. *Psykholohiia osobystosti*. (1). 51–59 [in Ukrainian].

Hura T. V. (2014). Pedahohichna fasylytatsiia – mekhanizm rozvytku liderskoho potentsialu studentiv v umovakh tekhnichnoho universytetu. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymi systemamy*. (3). 32–44 [in Ukrainian].

Popova H.V., Khashabaiev V.D. (2025). Pidhotovka maibutnikh menedzheriv-lideriv u zakladi vyshchoi osvity. *Vykkladach yak providnyk pedahohichnykh innovatsii: nauково-pedahohichniy dorobok Valerii Sypchenka: materialy kruhloho stolu, pryurochenoho 75-richchiu z dnia narodzhennia kandydata pedahohichnykh nauk, profesora, zasluženoho pratsivnyka osvity Ukrainy, Sypchenka Valerii Ivanovycha, 28 sichnia 2025 roku* [in Ukrainian].

Sopivnyk R. V. (2012). Model formuvannia liderskykh yakosti studentiv ahrarnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*. (11). 91–96 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті порушено питання педагогічної фасилітації як важливого чинника формування майбутніх менеджерів-лідерів у закладі вищої освіти та доведено актуальність і своєчасність наукового пошуку. Установлено, що педагогічна фасилітація сприяє встановленню психологічної довіри між викладачами та студентами, забезпечує співпрацю учасників освітнього процесу під час ухвалення рішень, активізує мотиваційні ресурси здобувачів для

вияву громадської активності та сприяє їхньому розвитку. Зазначено, що в Донбаському державному педагогічному університеті здійснюється підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальністю 073 Менеджмент та акцентовано на значущості фасилітаційного впливу науково-педагогічних працівників, що викладають на освітньо-професійній програмі «Менеджмент», на процес формування майбутніх менеджерів-лідерів. Доведено, що педагогічну фасилітацію реалізують викладачі цієї ОПП за допомогою викладання дисципліни широкого вибору «Лідерство і кар'єра», використання в освітньому процесі активних та інтерактивних методів навчання (аналізу управлінських кейсів, рольових ігор, симуляцій, проєктів тощо), інструментів онлайн-платформ, створених на основі штучного інтелекту (Kahoot, Canva, Gamma. App, Wepik, Learning та ін.), актуалізації інституту кураторства (урізноманітнення тематики кураторських годин історіями успіху відомих лідерів, яскравих представників молодіжних рухів, громадських організацій, випускників ЗВО, презентацій органів студентського самоврядування, молодіжних громадських організацій тощо). Доведено, що справжній викладач-фасилітатор успішно реалізує в освітній діяльності новітні методи навчання й виховання студентської молоді, демонструє власний лідерський приклад, майстерно організовуючи творче, продуктивне, невимушене, з особливою психологічно довірливою атмосферою навчання, спонукаючи здобувачів виявляти лідерські якості та успішно їх розвивати.

Ключові слова: менеджер, лідер, лідерство, фасилітатор, викладач, освітня програма, заклад вищої освіти.

УДК 378

THE USE OF CLOUD TECHNOLOGIES IN TEACHING COMPUTER SCIENCE AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ В ЗВО УКРАЇНИ

Ігор Пучков

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: yyy1973@ukr.net
ORCID 0000-0003-1992-9832
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Ihor Puchkov

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: yyy1973@ukr.net
ORCID 0000-0003-1992-9832
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Катерина Сухоручко

здобувачка 3 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої програми «013 Початкова освіта»
E-mail: suhokaterina@gmail.com
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Kateryna Sukhoruchko

getter of the 3st year of the third (educational and scientific) level of higher education of the educational program "013 Primary education"
E-mail: suhokaterina@gmail.com
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine